

№ 45.

1882.

Mahjas Weefis.

Ar pašča wifuschepliga augsta Keisara weleschanu.

27. gada-

gabjums.

Malka ar peesubstichanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 r. 35 l.
bes Peelikuma: par gadu 1 " 60
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 " 25
bes Peelikuma: par 1/2 gadu " 85

Malka bes peesubstichanas Rīgā:
Ar Peelikumu: par gadu 1 r. 75 l.
bes Peelikuma: par gadu 1 " "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu " 90
bes Peelikuma: par 1/2 gadu " 55

Mahjas Weefis isnahk weenreis pa nedetu.

Mahjas Weefis teel isdots seftdeenahm no plši. 10 sahlot.

Malka par fludinashanu: par weenas slejas smalku rakstu (P.tit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenent, malka 8 tap.

Redakcija un ekspedija Rīgā, Ērsts Plātes bilschu un gramatu-dru-latawā un burtu-leetuwē pee Pēhtera basnijas.

Rahbitajs. Jaunatāhs siņas. Telegrafa siņas. Ēlshemes siņas. Rīga. Puilele. No Kopascheem. Selgawa. Wefenbergā. Tebrbata. Barfchawa. Peterburga. — Ārsemes siņas: Politikas pahrskaš. — Kā rospelni war sawu dšhwi pahrlabot un naudu cehraht. Par apdroschinaschanos. — Peelikuma: Dermalē jeb Sibirijas usware. Graubi un seedi.

Jaunatāhs siņas.

Rīga. Scho fwehtdeenu, 7. nowembri tiks pirmo reisu israhdita jauna luga, kas is Kreewu walodas tulkota, us ko teatra draugus daram usmanigus.

Riņas pilsehtas pasta nodala, kura lihds fchim atradāhs Peterburgas Āhr-Rīgā, Stabu-eelā Nr. 20, no isgahj. nedelas, tā Widsemes pastu zeen. pahrwaldneeks mums siņo, nu pahrzelta us leelo Aleksandra celu Nr. 61.

Par Riņas-patrimonāl apgabala skolahju „L. A.” atrodam pehz schulrahta Hartmona mahzitaja 1881/82 gada pahrskata schahdas siņas:

Ēdsihwotaju flaits 4 Riņas patrimonāl-apgabala kirspehlēs buhtu apaleem flaitkeem rakstot schahds: Salas muischā un weetigā mahzitaja muischā 1000 eedsihwotaju; Pinku- un Annas-muischas kirspehlē 3000 eedsihwotaju; Katlakalna-Dleenas kirspehlē 4700 eedsihwotaju; Bikeres kirspehlē 1900 eedsihwotaju; kopā 10,600 dwehseku. Kad nu peenem, ka puše no scheem buhtu wihreeschu lahrtas, tad isnahk us 240,80 wihreeschu eedsihwotajem weena skola. Skolenu bij wifās kirspehlēs 1881/82 gada pawisam 951 (pret 900 pehrnājā gadā). Salas muischā bij us 13,15 eedsihwotajem weens skolens, Pinku muischā us 9,61 eedsihwotajem weens skolens. Katlakalnā (lihds ar fwehtdeenas skoleneem) us 11,08 eedsihwotajem weens skolens un Bikerē us 13,68 eedsihwotajem weens skolens.

Riņas patrimonāl-apgabala ir pawisam 22 skolas; no fchim ir 5 elementar-skolas ar Wahzu mahzibas-walodu, 6 palihga- jeb lasifchanas-skolas ar Latweeschu mahzibas-walodu un 3 fwehtdeenas-skolas.

Pinku-draudse dibinaja pehrnājā rudeni weenu jaunu palihga-skolu sem seeweeschu wadischanas; buhtu wehlams, ka Schwarzēs muischā ari dabutu wehl weenu skolu. Pinku draudse gribeja buhwet jaunu Wahzu draudses-skolu, bet nespehja, jo lehnas seemas dehl newareja peewest buhwes-materialu. Salas-muischas draudse ari wehl nebuhwē jaunu skolu. Katlakalna draudses Plakabnes skola taisahs gluschi isnihtk, jo draudsetai atrahwusi 50 rbk., kuzus dewa skolai par palihdsibu. Bet jo leeliski ir plautusi Dleenas palihga-skola. Pehrntai bij tikai 8 skoleni un

tagad 47. Strasdes-muischas fwehtdeenas-skola (Bikeres dr.), kas apstahjāhs tapehz, ka tureenes fabrika nodega, naw wehl atwehrtā. Zaurmehra apmekleja katru skolu 43 skoleni (mainidamees starp 13 un 80). — No wifseem skoleneem bij 56,46 proz. sehnu un 43,58 proz. meitenu.

Wifās patrimonāl-apgabala skolās mahziju-schi: 2 skolotaji ar elementar-skolotaju eksamenu, 8, kas eksamenu taisijuschi seminarijās un 8, kas pahrbauditi no skolu waldes waj mahzitaja; bes tam wehl mahzija weena skolotaja ar labu sekmi.

Koknese. „Sarlana krusa” pahrwalde, kā mums tizis siņams, ar sawu goda-sihmi „Sarlano krusu” apdahwinajuse tirgotaju J. Stutshka lungu.

Bauska. 31. oktobri pulkstien 6 pehz pusdeenas tureenes weefigās beedribas telpās, kā „Itgai f. St. u. L.” raksta, sapulzejahs Bauskas namu ihpashneeki un ziti wehletaji, lai eezeltu ustizibas wihrus preeksh kandidatu listes fastahdischanas us drihs uddaramu pilsehtas domes zelschanu. Sapulzi wadija pilsehtas domneeki T. Lodinsch un B. Joelfohns. Wina lika preekshā 15 kandidatus, kuzus ari weenbalstigi eezehla par ustizibas wihreem: G. Drengeri, T. Lodinu, J. Kalniņu, J. Bekmani, W. Dannemani, T. Berneri, G. Meieri, B. Joelsonu, R. Niselowigu, R. Friedbergi, G. Hoffchowigu, S. Segallu, J. Jankelowigu, J. Moshewissu un M. Strauchu. Gewehrojot to, ka wehletaji pa leelakai dalaai Schihdi, sapulze atfina par itin pareisu, ka ustizibas wihros 8 buhtu no Schihdu tautibas.

Ruzawa. No tureenes „Lib. Itg.” siņo par schahdu nelaimes notikumū: Kahdas diwas werstes no Ruzawas muischas attahlu efošā fainneeka Ghnas rija 29. oktobri tika kulstiti lini, pee lam strahdaja 14 zilweli (9 wihreeschi un 5 seeweetes). Kad darbs pa nakti bija pahstrahdats, wakarinas paturetas un laudis nolikuschees gulet, tad rija uguns iszeblahs. Sausfee lini drihs aisdegahs, tā ka wifa rija neilgā laikā stahweja pilnās leesmās. Rija atradahs mineteē 14 zilweli, kas tur bija noguluschi un stipri isstrahdajuschees, zeeti aismiguschi. Laikam no uguns pahrschtegteē, zeeti ais-

miguscheē zilweli nebija spehjuschi isglahbtees un tā tad twanā noslahpuschi. Kad zilweli is Ruzawas muischas bija pee glahbschanas atsteiguschees un beigās uguni bija nodsehsfuschi, tad wini tikai apdeguschns lihkus atrada, ko wairs newareja pasiht. War gan eedomatees, kahdas breefmas un sirdsfahpes schis nelaimes atgadijums pee nelaimigo mireju radeem un palikal palikuscheem fazehtis. Ruzawa wehl naw tahdu nelaimi peedsihwojuse.

Madama. „Golosam” siņo, ka Zeenowizes fahdschas semneeze Eleonore Dudek, kartupelus norakdama, usgahjuse 1000 selta un sudraba naudas, pa leelakai dalaai Hollandijas dukatus is 15. un 16. gadusimteneem.

Berline. Kā awise „Germania” siņo, tad landtags us kahdahm 10 deenahm tēschot atlikts, tapehz ka wajadsgeē preekshlikumi preeksh landtaga ne-efot pilnigi gotawi.

Peschte. Ungarijas sapulze tika pahrspreesta naudas doščana preeksh Bosnijas. Andraschi pee tam issazija, ka tahds nebuhtu ihstis politikas wihrs, kas fazitu ka Austrijai nebuhschot paturet Bosniju.

Konstantinopole. Wahzijas jaunais fuhtnis Konstantinopelē, sawus leezibas rakstus sultanam nododams, fazijis, ka winsch pehz sawas waldibas usdewuma wifseem spehkeem publeschotees, lai draudstiba starp Wahziju un Turziju tiktū ustureta.

Telegrafa siņas.

Peterburgā, 4. nowembri. Wisangstaki ir tizis pawehlets, lai Kreewu Australijas zelotajam Wiklucho-Maklajam ismaksatu is walstē-naudas 2200 mahrz. sterlinus preeksh wina zelotuma ispehtijumu apstrahdaschanas. Keisara Majestete wehleja list teikt Maklajam, ka wina rakstu isdoščana notikschot us Keisariska reh-lina.

Dona pee Moskawas, 4. nowembri. Solodowa twaika dširnawas nodeguschas.

Parisē, 4. nowembri. Awises pahrruna, ka warbuht Grewi atkahpschotees no sawa republikas amata. Wina weetā nahtschot generals Schansfi.

Madridē, 4. nowembri. Deenwidus dšelsetzeta stanzija polizija atraduse diwas listus ar dinamitu.

Geschiedenes

Residentia senatora kunga kanzleja ka „Mischf. Westn.“ dširdžis, šhini deenas pawairota darschem eerehdneem.

Widsemes wizegubernators weetigahs zensuras leetas peenem iddeenah, isnemot sweht. un swehtkudeenah, no plst. 1—3 pehz pusdeenah Widsemes gubernas waldeh lokalä.

Rigas pilsehtas domes sehdeschana 1. no wembri, bija klapt 60 domneeki. Pilsehtas galwas weeta, turam tagad darischanas pilsehtas kara klausibas komisija, sapulzi wadija wina weetneeks L. Kerkowius lgs. Wispirms nolasija diwi rakstus no pilsehtas diskonto-bankas direktorijas, is kureem redsams, ka zaur sinamo schini banka padarito blehdibu — pehz no trim blehdibas dalibneekem eekihlato wehtris-papibru pahrdoschanas — bankas saudejums 1. oktobri sch. g. israhdijees 184,705 rbl. 15 kap. leels. Pret mineteem trim blehdibas dalibneekem, deht schihs summas atlihdsinaschanas, esot prozese eesahhta. Bet ja prozese nelas netiktu panahkts, tad istrubhtoscha summa buhtu janoraksta no bankas kapitala, kas pehz grahmatahm 424,507 rubl. un 25 kap. leels. Ta tad atliktos wehl tilkai 239,802 rubl. 10 kap. — Tahlak tika sinots, ka gubernas pilsehtu leetu pahrwalde nepeekrituse polizijmeistera domahm, ka Rigä, pehz medizinal-litumu 909. paragrafa, newarot alkaut, namus buhmet tuwak neta 100 asu no kapsehtas; pehz scha paragrafa esot domatas tilkai tahdas weetas, kur agrak ehlu naw bijis, bet newis pilsehtas jaw fen gadeem apbuhweti gruntsplafchi. — Wehl tika sinots, ka atraitne H. Reim lase eefneegufe fuhdsibu pret pilsehtas walde par to, ka schi idewufe us gruntszinsi weenu semes stihpi gar Nordeku muishas robeschahm, kas aplahrtejem eedshiwotajeem bijuse par telu. Suhdsibu nodewa fuhdsibu komisijai.

Us deenas lahrtibas stahweja:

1) Gubernatora sinojums, ka, trakteeru ih-paschneeku Kamintius'a un Reklina fuhdsibas leeta, gubernas pilsehtu leetu pahrwalde peekrihtot fuhdsietaju domahm, proti, ka trakteeru nodoschana ir nodoschana, kas uslikta trakteera cetatei, bet newis schihs cetateis turetajam, un ka tadeht nepareis pilsehtas waldeh prasijums, ka lai Kamintius un Reklins wehl reisi famafajot tahs no wina preekschahjejem tani gada jaw reisi famafatahs trakteeru nodoschanas. Pilsehtas walde, isklaidrodama, ka augschajais gubernas pilsehtu leetu pahrwaldeh spreedums nepareisi aprahdits, proponeja, schini leeta greeftees ar pahrsuhdsibu pee waldoscha senata 1. departamenta. Sapulze proposijai peekrita.

2) Pilsehtas waldeh peepprasijums, atwehlet 3500 rbl. preeksch J. v. Schmidta namu pahrbuhwes (Bet. Uhr-Rigas Reeperu-ela Nr. 4), deht zetuma flinnizas eefortelefchanas un pagaidahm ari wahjprahtigo usnemshanas. Pret preekschlitumu isfazijahs domneeki Brugers un Pimenows, jo Schmidta nami esot jaw pahraf wezi un wefelibas kopschana pawisam nederigi. Us to tika atbildets, ka katolu flinnizas leetoschana pilsehtas waldei us 1. janwari 1883. gada esot usteikta un tadeht zitur bijuschas jagahda telpas preeksch augschä minetahm waja-dstibahm; pehz namu pahrbuhwes, Schmidta nami tapfshot tatschu labaki un derigaki preeksch flinneeku usnemshanas. Pehz afahm debatehm, bet it ihpaschi eewehrojot to, ka pilsehtas walde jaw bija pasteiqusehs ar Schmidt lgu noslehgt ihres kontraktu us 6 gadeem, peepprasitais kredits tika atwehlets; bet pilsehtas waldei turklaht ari

tika usdote, jaw laikä ruhpetees par labakahm telpahm preeksch flinneeku usnemshanas.

3) Pilsehtas waldeh peepprasijums, paleelinat isdoschana budschetu preeksch pahrbuhwes darbeem pilsehtu kortelu namos ar 2000 rubl. Teel atwehlets.

4) Pilsehtas waldeh peepprasijums, apstiprinat winas idewumu no 750 rbl. preeksch stipratu un leetderigaku strumpju apgahdaschanas ugunsfardsibai. Teel apstiprinats.

5) Diwi preekschlitumi par ugunssehshanas cetateis reorganizaciju Rigä. Weens preekschlitums bija isstrahdats no ihpaschas preeksch tam eezeltas komisijas, otrs — eesubtitis no gubernatora. Scho pehdejo bija isstrahdajis Rigas jaunatais polizijmeister barons Engelhardt. Stary preekschlitumeem bija tahda sturpiba, ka Engelhardt lgs proponeja tilkai tagadejahs ugunssehseju komandas reorganizaciju, ar schihs komandas un winas finanzu atstahschanu sem polizijmeistera pahrwaldeh, komisija turpreti lika preekschä, ka jaunä ugunssehshanas cetate buhtu pilniga pilsehtas cetate un stahwetu pilsehtas waldeh pahrsina un wadiba. Dome peekrita pehdejam preekschlitumam un peenehma komisijas isstrahdajumu bes nelahdeem pahrgrosijumeem. Gada isdoschanas preeksch jaunahs ugunssehseju cetateis aprehlinatas us 75,506 rbl. 50 kap. — Projekts, deht apstiprinaschanas jastahda preekschä eekschleetu ministrim.

6) Pilsehtas waldeh preekschlitums par peepalihdsibas pa-augstinaschana Kar. Pfeiffer jdschi, preeksch krophigu behrnu audsinatawas uftureschanas. Tika nospreests, lihdschinigo 150 rbl. weeta, wehl no scha gada sahlot, Pfeiffer jdschi il gadus peepalihdsiet ar 300 rbl.

7) Pilsehtas waldeh preekschlitums, stihket is eenehmumu rehlineem 900 rbl. leelu prasijumu, kas tanis atrodahs no 1865. un 1866. gadeem (ka sehllu stihwera malsa preeksch sehllu brahketaja loneschanas) un us kura peedsihschanu naw nelahdas zeribas. Teel peenemts.

8) Pilsehtas waldeh preekschlitums, swarunotara algu, pehz tam kad wina darischanas gadu no gada palikuschas masakas, ta ka tagad winam eespehjams sawu brihwlaiku zitur isleetot, paseminat no 2000 rubl. us 600 rbl. Tagadejais swaru-notars, Al. Busch lgs, pehz tam kad dabujis ari wehl orru, labi eenefigu amatu, esot meerä ar mineto algas paseminaschana, tilkai isluhdsotees, pehz deenasta atstahschanas, 200 rbl. leelu gada pensiju. Tika atwehlets.

9) Andeles deputatu zelschana. No pilsehtas waldeh preeksch scha amata un wineem par weetneekem bija proponeti schahdi lungi: par andeles deputateem: kaufmanis G. B. B. Becker, H. H. Meyer, Joh. Mitschke, G. Hilbrandt, friseeris Th. Dorster, un B. J. Wittschewsky (turklaht par darischanu un rakstu webeju); par deputatu weetneekem: kaufmanis B. G. Kapeller, R. Bauer, G. E. H. Fritsche, G. A. Beck, Th. Ahl, J. J. Bertels, R. Frederking, F. G. Büttner, J. G. G. Bloch, Th. J. Stribanowig, G. G. Hartmann, G. Kerkowius, R. G. v. Meyer, grahmata-drakatajs J. Häcker, wirwneeks G. Berg, reepneeks G. Neese, atflehdneeks G. M. Schmidt un posamentirs B. G. A. Sebening. — Dome proponetos 6 andeles deputatus un 24 weetneekus bes balsoschanas, peenehma.

Pilsehtas isloseteem jastahdahs preekschä Rigas pilsehtas kara-klausibai (Satowa nama pee Betera basnizas, 2 tr. augstu), deht apstatischanas, tahda lahrta:

trehsdeen, 3. nov. — atstahdinateem no pehrnaja lofejuma un ar lofes numriteem no 1 lihbs 100;

zetortdeen, 4. " — ar lofes Nr. no 101—250; peektdeen, 5. " — " " " " 251—400; festdeen, 6. " — " " " " 401—550; pirmdeen, 8. " — " " " " 551—700; otrdeen, 9. " — " " " " 701 lihbs

beitjamam; trehsdeen, 10. " — wijcem pee tantona peederigeem Schibdeem, kas wehl nebuhta apstatti, lihbs ar teem, kas bauda 1. schiras atweeglibas;

zetortdeen, 11. " — teem, kas bauda 3. un 2. schiras atweeglibas (tristiteem); festdeen, 12. " — teem, kas bauda 1. schiras pirmdeen, 15. " — atweeglibas, deht semjargu otrdeen, 16. " — atestates sanemshanas; trehsdeen, 17. " — peenemto rekrutu apwehriwaschana.

Rigas gases un uhdens-wadu cetateis, ka is islaisa gada-pahrskata redsams, notez juschä gada (no 1. julija 1881 — 1. julijam 1882) dewuschas 24,578 rubtus 41 kapeiku pelnas. Bet is schi pahrskata ari redsams, ka minetahs cetateis jaw til stipri noleetotas, ka bes pilnigas pahrbuhwes tahs nedrihstot nemas wais atstahht. Tadeht pilsehtas korporazijas (rabte un gildes) nospreeduschas, gases sagatawoschana no wezahs cetateis, pilsehta, pee Bastej-kalna, pahrzelt us filial-cetatei, Maslawas Uhr-Rigä, kuras gruntsplazis, zaur lahdu 1000 kwadrat-asu pirkchana tagad ta paleelinats, ka tur warehs wifas ari turpmak wajadfigahs buhwes isdarit. Preeksch scha pahrzelschanas darba korporazijas atwehlejuschas 400,000 rbl. un preeksch pahrbuhwehm, weza nama, ka ari preeksch parahda nomakfas 200,000 rbl. — Tapat preeksch uhdens wadu pahrbuhwes esot gaidamas leelas isdoschanas.

No Sarkandaugawas bija pagahjuschas nedelas numura sinots, ka 13. oktobri waktimeistris Ar. ar B. Lesi alus bodi netihschu stribdu nahzis un tad to pee wezahs basnizas nogahs pee semes un neschelligi fadausijis, ta ka Lesi pehz tam palizis it ka prahta juzis. Tani pefcha numura ari tika sinots, ka B. Lesis 3. Weischu elä, pee Wagnera dahrsa, 24. oktobri atrasts palahrees. — Lesis pehz notikuschas dauhschanas, tublin peederiga weeta fuhdsie; bet kad wina fuhdsibas leeta ismekleschanas netika turpinata, tad leezineeki Brückmanis, Bredis un Leepa bija par wajadfigu turejuschi, noseegumu zaur „Balt. Wehstnesi“ 25. oktobri publikai darit sinamu. — Pehz sawahktahm sinahm no leezineekem, kuri Lesi atraduschu pee sehtas ar lakatu palahrtn, israhdahs, ka Lesis nebuhs wis patis palahrees, bet laikam papreeksch tizis nogalinats un tad palahrts: winsch stahwejis pilnigi us lahjahm, ar gibmi us sehtas pusi; lakats bijis aistikts no muguras puses als ausim, ta ka rikhle bijuse pilnigi waleja. Tas ir redsets no dauhs leezineekem, no kureem schi peeminami; Gribwe, 3. Weischu elä Nr. 8; Jahns Janul un meita Lihse, tani pascha elä Nr. 6 un Schirons, Meera elä Nr. 9, Bogela mahja. — Publika nem dshwu dalibu pee schihs leetas un ir sinkahriga us ismekleschanas rezultatu. (B. B.)

Wirkenes un Maschuzatgadijeenu leeta atrodam Wids. gub. awischu numura schahdu isflaidrojumu:

„Rigas f. St. u. L.“ numura teel sinots, ka Wirkenes kirgu 6. oktobri nesawaldams lahschu bars pahrschajis waras darbus pee akrobatu familijas, pee lam weena meitene tikuse us weetas nosista un tee ziti familijas lozekli eewainoti; un tahs paschas awises 250. numura it

teiktis, ka pehz drofcha awota teekt apstiprinatas Nigā ispaustahs walodas, pehz kuzahm us Maschu mahzitaju Schlau, brauzot no fleplawa rolas tizis schauts.

Zebfchu gan schihs sinas weetigās awisēs jaw aprahditas par nepareisohm, tomehr Widsemes gubernators, scho sinojumu satrizinoschu ihpa-fchibu deht, juktahs pamudinats, tahs winam no teefahm peenahfoshahs wehstis darit wispah-rigi sinamas.

Pehz schim wehstim, pirmā sina ir pahrla-bojama tahdā wihsē, ka Wirkenes gada-tirgū fadiebrufchees semneeki meta akmenus lahda akro-bata flatu-bodē, no kam weena no wina mei-tahm galwā eewainota, bet pehz ahrista apleezi-bas, eewainojums naw nahwigs.

Otras sinas leetā ir issinats, ka preefsch 8 nedciabm mahzitajs Schlau lgs, no Judascheem us Maicheem pahrbrauzot, lahda weetā — kas fawa turwuma deht pee semneeku mahjahm preefsch atentata gan buhtu loti neweikli iswehleta — pamonija krubmōs weeglu atspihdumu un pehz tam wahju rihbejeenu. Pehz tam mahzitaja lgs tuhlt aptureja firgu un waital reises fauja krub-mōs, kas schahwis, usajinadams, lai tal isnah-kot, jo schahwejam nefas nenotifschot. Bet nedf nahza lahda atbilde, nedf ari tika wehl schauts, us lo, ilgakās peecturefchanas deht, ta-fschu bija deefgan isdewigs brihbis. Tā tad schē laikam buhs bijufe til lahda terzerolas neleetiga leetofchana, bet ne nodomats atentats, it ihpa-fchi, kad wehl nemas naw peerahdit, la schau-jamais rihls bijis ari lahdehts.

Us Nigās-Dinaburgas dšelsēzeta, starp Stuf-manu un Krihsburgas stazijahm, 28. oktobri dšelsēzeta strahdneekam Zahnim Spunjanam, zaur pascha ne-usmanibu, pahrgahja brauzeens, tā ka us weetas bija noft.

Buikules dšimtleelkungs ir puhledamees pub-lejees, tā fawam pagastam dabutu jaunu ehrtu — un pat us behnu-behrneem pastabwofchu fkolās-weetinu jagahdat, jo fchi gada 24. ok-tobri pehz 4 pagahjufcheem ruhpijeem buhwaga-deem, pagasta preefschā stahbijahs jaunōs, koschi isgrefnots muhra diwtahschigōs fkolās-nams, kuru dšimtleelkungs ar fawu materialu un wisfahm naudas wajadfibahm usbuhweja un pagastis tilai to materialu peewefchanu ispidbija.

Minetā deenā pulst. 3 pehz pusd. jaunajā ehkā fapulzejahs wisi Buikules pagasta un ari laba data ahropagastu lozekli. Pulst. 4 eera-dahs draudses mahzitajs un ar jo swarigeem un firdis aisgrahboscheem wahrdeem eefwehtija jauno pagasta fkolās-namu. Pehz tam garakas un ihfakas runas daschi no pagastneekem, tā ari pats dšimtkungs noturejufchi, beidsa wiseem patihkamo eefwehtifchanas Deewa wahdu un pasludinaja fapulzejufcheem weefibas walaru. Drihs, un ar jo leelu steigfchanos biletēs tika ispirktas un jaunajee eefahla pee musikas fkanahm paleelajā sahlē ne-apturami rinkotees. Ar scho nu bija ari otrā tā fauktā eejwehtifchana pil-nigi eefahkta; jo kad mahzitajs ar dšimtkungu no weefeam schlibrahs, tad pehdejo starpā dšihwa kufstefchanahs eeradahs, kas nahza no ta, ka kreetnā busete, kura lahda fkolās mahzibas istabā bija eerikteta, dascham labu naudas grafiti is-wilfdama, galwinas eefildija. J. S.—n.

Par jauno Salazgrihwes weestinu sino „Latw.“ tā: Salazgrihwe atronahs netahlu no tahs weetas, kur no Burtneeku esara nahfoshā Salazas Leelupē eetel Swehtupe; fchi pehdeja istel is Limbaschu esareem un fawu wahrdu laikam dabujufi no winas krasdōs atronamahm wego Lihwu upuru alahm. Salazgrihwe eeneh-

muse weetu us abeem Salazas krasseem, pee winas eetelas Nigās juhras liblumā. Schihs upes weena pufe peeder Salazas lungam, otra Sweizeemu lungam un diwi semneeku grunt-neekeem, Berzam un Upes-Kadegam. Salazes pufe atrodahs diwi basnijas, Luteru un pareis-tiziga, 2 bodes un 6 spihkeri, kas peeder Ber-nawas firgotajeem, Jactscham un Schmidtam, 2 krogī un weenas dehtu sahgetawas, kuras peeder Salazas lungam; bodes, tā ari spihkeri ir buhweti us lunga semes. Sweizeema pufe atrodahs 2 bodes, 3 stalti spihkeri, apteekis, daktera mahja, weena maisneela mahja, wilnas lahrfchanas un wehryfchanas fabrika un ari diwi krogī un turklat wehl katrā upes pufe pa an-deles weetai, kuras top tilai spirts un wisi ziti dšehreeni tilai leelumā pahrdoti. Deht abu pufu faweenoofchanas kalpo prahms un dauds masas laiwinas; schini weetā ir Salazas upe dauds platakā nefa Leepajas osta. Kugi top lahdeht us reidi, tadeht ka upes mute (istela) par dauds fella. Kā dširdejam, tad esot upes mute no brangeem inscheneereem tapufi isluhkota un is-rehlinats, ka ar 200,000 rubleem waretu brangu un stalta ostu eetaisit. Bet tā jaw daudstreis, tā ari schini leetā ne-esot weenprah-tibas. Zeen. Sweizeema muifchas dšimtkungs von Begefael leelkungs, esot brangu naudas sumu preefsch ostas folijis, un ari zitus usflu-binajis dot, bet Salazas dšimtkungs ne-esot nehmis dalibu un ari muifhu Latweefchu tauta, fawa labuma ne-atfhdama, ne-esot spehrusi ne-lahdus folus preefsch schahs ostas isbuhwefcha-nas. Ja fchihs domas ispiditos, tad pehz stants gadeem mehōs eeraudstium pee Salazas upes mutes staltu grefnu pilsehtu, ar fabriku fkursteneem un ziteem leynem nameem.

No Nopascheem. Dseedaschana us balsim mums ir gluschi swefcha palikufi. Schejeenes fkolotaji, lom teefcham peenahktos par dseeda-fchanu ruhpetees, schai sinā nelo nedara. Muifhu lauffkolu preefschkrasdōs ir minets, ka draudses fkolotajam jagahda par balsigu dseedaschana swehtku deenās basnija, bet to wairs fen ne-esam peedfihwojufchi. Bij laiks, kad ari bibli-otela atwehrahs, bet tilpat drihs atkal aismiga.

Krona Endselinu pagastu klat peefkaltot, No-pascheem ir trihs pagasta fkolās. Abās Nopa-schu pagasta fkolās, zaur zaurim, eet libds 50 fkoleneem. Endselinu fkolā masal. Schi peh-deja — kura agral Schihdeem bij isibreta — ari schogad ir atwehreta. Par to wiswairal ja-pateizahs agralajam Nigās aprinka garigam fkolu pahriuhlam, Neulanda mahzitajam.

Lai waretu augsto renti eedfihf, tad rudeni gan labiba, gan dahrsu faknes un lopini teek aifwefti un pahrdoti. Nereti noteek, ka pawafari mums pascheem truhkums jazeefch; tadeht nu esam atkal fpeefsti Nigā braukt un lahdu puhru miltu nopirkt, lo libds jaunam istift. Ta-deht ari paschi Nopaschneeki mehds teikt, ka Niga esot winu klehts, kura rudeni eeber un pawafari nem atkal ahra.

Nopaschōs atrodahs diwas pudetu fabrikas, kuras gan strahdadami, gan pudeles Nigā wef-dami, Nopaschneeki labu grafi nopelna. Ari ar malku, lo paschi no dšimtkunga pirl, wini Ni-dšineekus pa dalai apgahda. Tā tad Nopasch-neekeem isnahf loti beechi Nigā braufschana. Schahdai Nigā braufschana ari ir fawi augli. Nelad tā zilwēks naw peekufis un noguris, tā no pilsehtas mahjās pahrbrauzis. Pehz gruhda darba brihtinu otpuhdamees, winsch paleek atkal preezigōs un jautris, bet kas pa zeku arweenu brauz, tas ir paguris tilpat pee meefas, tā pee

gara. Jautra domaschanas eefpehja un daituma juktas teek pawifam apfpeestas. No dabas zil-wēks paleek zeets — nelibdszeetigōs, tadeht pee Nopaschneekeem ir behrni labu labee libdsbrauzeji. Nedf pat ne 6 gadus wezu puirenu sehshot us wesuma un tehvam lihdsi brauzot. Behrni pa zeku un pilsehtas celahm dabu schahdus tahdus wahrbus un netikumibas redset un dširdet, kas behrna jaunā un newainigā prahtā eefpeefchahs un sahl isperinatees. Tadeht nemas naw lo brihnitees, ka dascha laba sehna firde tilai zaur to ween teek famaitata. — Buhtu gan gauschi wehlejams, ka Nopaschneeki to eewehrotu un luh-kotu jaunibai fshahdigōs eefpaidus nowehrst. Libds schim Nopaschneeki wisi wehl ir renteneeki, ta-deht wispahri nemot, fchē ir dauds gluschi pa-krufschu un pamihkufschu mahju. (B)

Zelgawa. Pehz tam, kad daschas sahdsibas tē bij pasrahdatas, bet wainigee fakerti un no-doti teefahm, mehōs Zelgawneeki nedfirdjam wairs no nelahdeem nedarbeem. Warejam ju-stees ihsti laimigi, ka pee mums walda meers un drofchiba, kurpretim zitās weetas dširdejam noteekam weenu launu darbu pehz otra. Gan daschi „labatu-waroni“, kas pa beidsamo gada-tirgu laifu muhs apzeemoja, isdarija fawus ne-darbus, bet totschu ir tos laimejahs fakert un apzeetinat. To starpā ihpaschi peeminamas diwi Tschiganeetes, kas sagto naudu jo ismanigi pa-flehpā mutē, un zaur to teefai padarija dauds puhlinu, eekams to atrada. — Tagad nu ir atkal pee mums daschi „naktis mihkotaji“ eera-dufchees un strahdā ar jo leelu beskaunibu fawus nedarbus. Tā aifwinu nedetu pa firgu-tirgus laifu tika issagti lahdam firgu ihpaschneekam 2 firgi is jaunā firgu-tirgus stakkeem. Sagti bij nakti uslausufchi stalka durwis un tā isda-rijufchi fawu launo nodomu. Par laimi otrā deenā atrada firgus tepat Zelgawas apfahrtne. (L. A.)

Breesmigs Raina darbs pasrahdats Zahnsch-lōs, 13. oktobri. Diwi brahli, Reifchi, dšeh-rufchi lahda schenki. Dšerdami fahkluschi strib-ditees deht 40 rubkeem, lo weens otram bijis paleenejis. Nehmejs nesolijees atdot un wehl sahzis to sist. Negribedams preti turetees, otris isfrehjis no schenka ahra un eebehdhis otrā schenki, gribedams paglahbtees, bet brahlis eefreh-jis tam palak, fagrabhis to un eeduhris ar nasi ribās. Nelaimigōs wehl tizis walā un eebehdhis lahda stedelē, kas tur turwumā bijufi, bet flep-lawa fshrehjis palak, uskritis tam wirfū un eeduh-ris ar nasi kruhtis. Wehl uszehlees, isfrehjis us eelu un tad — bijis pagalam. (L. A.)

Wesenbergā. Tureenes lapā lafams: „Mehōs dabujam finat, ka is Zgaunijas luhgshanas raksti ar dauds simtu lauzineeku paraksteem peefuhfiti tā eefschleetu ministram, tā ari rewidejofscham fenatoram, kurdōs teek luhgts, ka ari Zgaunija isdaritu fenatoru rewifiju. — „Heimathe“ pee schihs wehstis peefihmē wehl no fawas pufes, ka esot nodomats, tahdus luhgshanas rakstus no it latra aprinka fewifchki nosuhfiti.

Tehrbatas apgabala, tā Tehrbatas un Nigās Wahju awises sino, notikufe fkolotaja deht loti fihwa fadurschanahs stary mahzitaju un draudfi. Tas bijis tā: Elfes draudse weetiga fkolu pahr-walde ne-apstiprinaja no Glifsteres muifchas wal-des preefsch Raigastferes sahdschas eezeltā fko-lotaja G. Bergmana, tadeht ka tas nederibas deht no Bartolomejas fkolu pahrwaldes bijis no amata atlaisis un pehz fawa tehwa, agrakā Raigastferes fkolotaja, nahwes pasrahdbajis da-schadas neleetibas. G. Bergmana weetā, muif-schas walde eewehleja lihdsfchimigo Kukulinas

skolotaju. Tas tika no skolu pahrwaldes apstiprinats, un wina eeweschana bija nolikta us pagabjufcho pirmdeenu. Kad minetas deenas rihā trihs weetigahs skolu pahrwaldes lozekki, mahjitajs E. Wegeners, draudses skolotajs un draudses skolu wezakais, ar jauno skolotaju nonahja pee Raigastjeres skolas nama, wini eeraudsija tur leelu kauschu pulku. Skolu pahrwaldes lozekki cetika skolas nama bes kawekteem, bet jaunajam skolotajam laudis aistahjabs zeta, to zauri nelaisdami. Mahjitajs Wegeners, newaredams skolotaja sagaidit, notureja pahstarus un isgahja tad pee ahra stahwoscheem laudim, usajinadams, lai tal neteelejotees; bet netika paklausits. Kad winsch nu fahka usrakstīt ditako pretineeku wahrdus, kahds jauns fainneeks mehginaja winam labatas grahmatinu istrant isrokahm, pee kam mahjitaja uswalks tika eeplehstis. Kad ari pee tam eeraduschahs Gressjeres muischas representanta, renteskungā Hirschfeldta, puhlini palika bes sekmes, tad skolu pahrwaldes lozekkeem nekas ne-atlikahs, ka sapulzetos skolas behrnus atlaist un neta nepanahlfuscheem dotees mahjās. — Janogaiba, tā „B. W.“ raksta, zil pateestibas schai sinojumā. Bet ja ari teescham wifs buhtu tā notizis ka finots, tad tomehr leekahs schi buhtu atkal kahda nepeedodama tauschu kirzinahšana, zaur nepatihkomu skolotaja usspeeschanu. Papeeschu mehgina pagastam par skolotaju dot kahdu padishtu neleeti, tad kahdu zitu laudim nepatihkamu wihru, kas laikam ari nebuhs bijis dauts labaks. Kadeht kahda usspeeschana, kad skolotajs tatschu ir preeksch pagasta, ne preeksch muischas behrneem, un kad pagastam pascham skola ja-ustur! Dauts nemeeribas eemeslu justu, kad ari schini leeta nahktu skaidri, tai nigi nosajijumi.

Krogi, kahdi wini tagad, pehz „Dlewita“ raksteem ka „B. W.“ raksta, naw nekas zits, ka weetas, kurās fatel wifadi netihrumi un no kureenes schee netihrumi tad tablak isplatahs. Tadeht mineta Igaunu awise leel preekschā, krogu skaitli stipri pamastinat un atlikufcho weeta cetaitit weefnijas, kurās tee, kas naw dseedafchanas un musikas foru dalibneeki un ne-apmekle pagasta bibliotekas, watas brijshohs pee pudeles alus waretu lasit awises un lihgfmi patehsetees. Ka tahdas cetaites israhdiujahs derigas ne tikai preeksch kauschu tikumibas, bet ari preeksch weefnijas ihpajhneeka, tas esot jaw peerahdijees zaur peedshwojumu Terbatas aprinki. Preeksch tschetri gadeem tur kahds Wilandeetis cetaitijs tahdu weefniju un no ta laika tani apgabalā no schuhposchanas un sabdsibahm nekas wairs ne-esot dsirdams. Sawā weefnija winsch turot ne tikai wifas Igaunu, bet ari dauts zitu walodu awises, pa wifam lihds kahdu 40, kurus nu laudis lasot, weens otram waj is rokas raudami. Saimneeks pats stingri skatotees us to, ka tee nepeedserahs un nelisbojabs.

Igaunu Aleksandera-skolas wirs, un palihgu-komitejas notureja Lehrbatā 5. oktobri sapulzi, kur apspreda it ihpafchi jahs skolas statutes, jo tagad pehz 13 gadu ilgas naudas lasifchanas tas laiks ir atnahjis, kur jake-rahš pee skolas dibinahšanas. Pehz scheem statuteem Igaunu Aleksander-skola buhs real-skola, lo nodomats pahrwehrt ar laiku par pilnigu realgimnastiju. Schi skola atradisees Wilandas aprinki Kahrta muischā, buhs feschklafiga ka jaw zitas real-skolas un stahwehs apalsch tautas apgaiswoschanas ministerijas. Katra klafē mahjibas laiks nolikts us weenu gadu un pati mahjiba tiks dota Igaunu wa-

lodā. Skolneeki warehs tikai zaur ekfama nolifchanu tur eestahtees, jo Aleksandera-skolas mahjiba tiks tur eefahkta, kur kreetnas draudses skolas wina nobeids. Skolas pahrwaldiba stahwehs ihpafchas kuratorijas sinā, kas fastahdama no 16 lozekkeem, bet tā, ka tikai 15 lozekkeem buhs spreeduma un 1 (skolas direktoram) tikai padoma balfs-teesiba. Starp kuratorijas lozekkeem wismasal peezeem wajaga buht tahdeem, kas baidijufchi pilnigu augstskolas mahjibu, bet no wifseem prafams, ka tee ir Igaunu tautas ustizibas zeenigi. Birmā kuratorija tiks eezelta zaur tagadejo Aleksander-skolas wirs-komiteju un winas palihga-komitejahm, pee ka tahdas palihga-komitejas, kas tikai lihds 1000 rubfu fahrahjufchas, nodos 1 balfi, bet tahs, kas pahri par 1000 rubkeem falasijufchas, 2 balfis. Schahs komitejas nems ari us preekschu til ilgi pee kuratorijas iswehleschanas dalibu, kamehr winas wehl puhlesees ar naudas lasifchanu preeksch skolas ustureschanas. Bes ta wehl Igaunu rakstneezibas beedribai buhs 4 un katrai semkopibas-beedribai 3 balfis. Kuratorijas lozekki tiks wehleti us 3 gadeem, ta ka katra gada 1 1/2 buhs pahrwehlama, pee ka sinams ari tos paschus bijufchos lozekkus warehs atkal no jauna wehlet. Kuratorija atkal iswehleshs no fawa widus preekschneeku, rakstu-wedeju un kafeeri un turehs sehdeschanas til beeschi, ka tas israhdi-tees par wajadfigu. Par skolas direktoru tikai tahds wihrs iswehlams, kas pee augstskolas ekfamam nolizis, pilnigs leetas pratejs un kreemijas pawalstneeks. Par skolotajeem peenemami tikai tahdi, kam pehz likuma teesiba, ari zitas real-skolas skolotaja amatu waldit. Pehz 5 gadu ilga deenasta direktora un skolotaja algas war tilt pa-augstinatas un pehz likumiga laika nodshwoschanas tee eemanto teesibu us pensiju, ka wispahrges walsts pensijas likumi to nosala. Skolas-nauda nolikta us 10 rubkeem par gadu, bet kuratorijai brijw to pehz wajadhibas pa-augstinat jeb ari zihrigeem jaunekleem, kam mas pee rokas, pamastinat waj pawifam atlaist.

Warschawa. Ka diwi pudi schaujama pulwera palikuschi par nonahweschanas eemestu, par to raksta owise „Sara“ tā:

2. oktobri tika pahraudstā Warschawā stahwoscho leelgabalneeku pulwera krahjumi. Pahraugot israhdiujahs, ka tai pulwerau magastne, kas atronahs Prowonskowa lauka, istruhla diwi pudi pulwera. Pehz pastahwoscheem likumeem schi truhkuma deht brigades preekschneeks bija nododams teefahm. Ap pulksten 1 pehz pusdeenas us Prowonskowa lauka isdsirda schahweenu. Leels puhlis kauschu, ihpafchi dauts saldatu no wifahm pusehm un eeraudsija palkawneeku, kas bija tas brigades preekschneeks, asinis gutam noschautu. Winsch bija ar rewolweri noschahwees, lode winam bija zaur firdi isfkehjufe. Rewolweris guleja kahdus peejus folus atstahktu no lihka, ta ka eefahkumā domaja, ka palkawneeku kahds buhs noschahwis, bet smalkaki ismeklelot israhdiujahs, ka pats bija noschahwees. Winsch bija 40 lihds 45 gadu wezs un bija mihlots, lai gan stingrs preekschneeks. Gewehrojama ta buhschana, ka winsch sawus deenasta peenahkumus us matu ispidbija un apgahjabs ar krona ihpafchumu koti ruhpiigi. Kad negaidot winam is krona magastnes issuda 2 pudi pulwera, tad winam tas tā pee firds kehrahš, ka winsch noschahwahs. Nelaimigo apraud seewa un tschetri behrni.

Warschawa. Sch. sabdschā katoku preestera fainneezei, nesinama eemesta deht, bija dsihwiba apnufufe. Kahdu deenu, kad preestera nebija

mahja, wina bija apwifufe sawas labakahs drehbes, tahs aplaistijufe ar petrolejumu un tad nostahjufeshs pee ugunskura tā, ka lai uguns klaht peetittu. Drehbes azumirkli bijufchas pilnās leefmās. Nabadse fkradijufe brehbdama pa namu; laudis to dsirdejufchi, bet newarejufchi eefschā tikt, jo durwis bijufchas — aifflehgtas. Kamehr tahs uslausufchi, paschahwneeze bijufe jaw tā apwifufe, ka pehz ne-ilga brijtina islaidufe dsihwibu.

Peterburga. 1. julija, ka sinams, Wisaugstaki tika apstiprinati nosajijumi par behrnu strahdashanu fabrikos. Lai nu tos wisderigaki waretu eewest, finanzu ministerija wifseem fabrika ihpafschneekem un amatu meistareem laidusi jirkularu, kurā prafa atbildes us schahdeem jautajumeem:

1) Weikala wahrs, adrese un raschojumi? 2) Kad dibinats? 3) Zil kauschu strahda: a) wafarā, b) seemā un c) zauru gadu? 4) Zil nepee-augufchu strahdneeku (abu dsimumu) — lihds 10. gadam? lihds 12. gadam? Zil starp 12. un 15. gadu? 5) Kad darbs fahfahs rihā, kad beidsahs un kahdas starpas? 6) Waj strahda nakti un waj pee tam behrnu un pus-pee-augufchu (12 — 15 gadu) daliba nepeezeefchama! 7) Kahdu algu dabuhn behrni un pus-pee-augufchi, un ka to aprehkina: pa mehnefcheem, nedefahm waj gabalam? 8) Waj fabrikai skola, waj top apmekleta no nepee-augufcheem! Ja skolas naw — zil tahlu tawaka skola un kas to ustura? 9) Kahda skabde waretu zeltees, ja nosajijumi, ka behrnus naw brijw likt pee darba pa naktim, un ka behrnus sem 12. gada pawifam naw brijw likt pee darba pa naktim, un ka behrnus sem 12. gada pawifam naw brijw likt pee darba, tuhlin stah-tos fpehla?

Zuhrleetu ministerija, ka Wahju Peterb. awise stahsta, esat nodomajufe, nahkoschā gadā buhwet schahdus kara kugus, pa 2,800,000 rbl. wehrtibā; weenu kreiseri 400,000, diwus kreiserus pa 800,000 rbl. wehrtibā un diwi leelgabalu laivas, katru pa 415,000 rbl. wehrtibā, wifl schee twailoni tiksot buhweti waj nu Peterburgas, waj Abo pilsehtas fabrikās; preeksch Melnjuhwas flotes: diwi brunu kugus, 3,054,641 rbl. wehrtibā; tiksot buhweti Se-wastopoli un Nikolajewa.

Mhrjemes sinas.

Politikas pahrsfats. Kahdi weetneeki preeksch Bruhsijas landtaga eezelti, jeb ar ziteem wahrddeem fatot, pee kahdahm partijahm jauneezelteet tautas-weetneeki peeder, to jaw fenal sinojam; tagad mums wehl atleekahs peeminet, kahdi darbi landtagam bes paschu tautas-weetneeku eezelshanas darami, lai landtags pee sawas semes udeewuma ispidishanas waretu stahtees. Schee isdaramee darbi ir pehz kahrtas schahdi: wis-pirms tika pahrebaudita paschu weetneeku zelschana un ar pahrebaudishanu aiseet kahdas diwas deenas; tad nahk landtaga preekschneezibas zelschana, kas schihs nedekas beigās buhs notifufeshs. Kad tas wifs buhs notizis, tad pahrfpreechšanas fahftees. Schi mehnescha beigās Wahzijas walsts-weetneeku sapulze fahf sawu darboschanos, bet schi sapulze landtagu mas lo kawehs, tapehz ka walsts sapulzes swarigakee un leelakee darbi nodoti ihpafchahm komisijahm. Janwari (nahkoschā gadā) walsts sapulze eefahke pahrfpreeest gaidamahs walsts eenahlfchanas un isdoschanas. Bruhsijas landtagā ari nahksot pee galigas pahrfpreechšanas Bruhsijas fatifschā-

nahs ar pahwesta waldbibu, sibmejotees us Bruh-
fijas jauneem basnizas likumeem.

Par Franziju runajot jasino, ka tautas-weet-
neeku sapulze ir nospreeduse, abtraki waldbibai
nelikt nekahdus jautajumus preekscha, lihds pahr-
flats par walsts isdoschanahm nebuhs nobalsfots.
Sestdeenu eesahla pahrspreeft par walsts isdo-
schanahm par basnizas leetahm, pee kam eefsch-
leetu ministris isflaidroja, ka waldbiba esot no-
domajuse zeeti turetees pee ta fauzama konfor-
data nolihguma un tapeh; kattu preekschlifumu,
sibmejoschos us schi konfordata atzelschanu, pee
pahrspreechanas nepeelaidisshot, bet atrai-
disshot. Daschi no tautas-weetneekem fahka
konfordatam usbrukt, bet beigas konfordata pee-
kriteji dabuja wirsroku.

No Spanijas galwas pilsehtas Madrides
teel sinots, ka bijuschahs Spanijas republikas
preekschneeks Figueras 30. oktobri miris. Esta-
nislao Figueras ir 13. nowembri 1819. gada
Barzelonas pilsehta dsimis un til lihds winsch
eesahla ar politiku nodarbotees, winsch peedereja
pee republikaneeschu partijas un tahda wihse pee-
dalijahs pee daschahm republikaneeschu fawehre-
schanahm. Kad 1868. gada Spanijas kehni-
neene Isabella tika no waldischanas trona at-
zelta, tad Figueras peedereja pee republikaneeschu
fabeedribas, un kad pehz Isabellas nahza par
Spanijas kehniatu Amando, tad winsch pee-
dereja pee weetneeku pulka, ko republikaneeschi
is fawa widus bija eezehlfuschi. Kad Amando
no Spanijas kehniata trona atsajijahs, tad winsch,
proti Figueras, palika par ministru preekschneeku.
Behz kahda laizina winsch tika eezelts par re-
publikas preekschneeku un schi eezelichana noti-
kabs ar 210 balsim pret 2 balsim, tomehr winsch,
lai gan ar schahdu balsu wairumu tika eezelts,
tikai kahdas deenas palika preekschneeka weeta,
jo winsch walsts naudas leeta bija ar ministreem
fanahzis naida, ta ka winam, 5 deenas par
preekschneeku bijuscham, bija ja-attahpajahs. Kad
winsch no preekschneeka amata bija atzelts, tad
winsch atstahja Spaniju un aisdewahs us ahr-
semehm. No schi laika winsch wairs nenodar-
bojahs ar politiku un schini sinā nodsihwoja
meerigi lihds fawam muhscha galam.

No Irlandes wispahrigas buhschanas schim
brihscham naw nelas jauns jasino, kas politikas
sinā buhtu eewehrojams, tikai kahdu atgadijumu
gribam peeminet, par ko ahrsemes awises sino.
Schis atgadijums ir schahds: Isghajuschas fest-
deenas walarā us Dublinas eelahm mehginaja
isdarit sleplawibu, proti ar rewolweri tika schauts
us teefnesi Lawsonu. Noseedsneeks tika tuhlt
fakerts un pee wina atrada peelahdetu rewolweri
lihds ar kahdahm 12 patronahm preeksch schi
rewolwera, ko winsch pee apzeetinaschanas rau-
dsija aismest projam. Wina mahjas tika iskra-
titas, bet tur neta atrada, kas kahdas domas
par noseedsigeem nodomeem fazeltu. Apzeetina-
tam noseedsneekam, kas eesahlumā bija wiltu
wahrdi usdewis, bet wehlat ristigo wahrdi pa-
teizis, ir wahrdā Patriks Dolnai un pehz fawas
lahrtas winsch ir buhwmans jeb namdaris.
Winsch 1870. gada jaw reis bija tizis apze-
tinats, tapeh; ka bija aplaupischanu us eelahm
isdaris un tamdehl dabuja 5 gadus zeetumā
fahschdet. Winsch pee teefahm apfuhdschets, ka
winsch is kruschu labatas iswilzis rewolweri un
gribejis ar to noschaut teefnesi Lawsonu. Teef-
nesis Lawsons wispahrigi eemhdets fawas pahr-
leekas stingribas dehl.

Norwegija starp brihwprahtigo afo partiju un
Selmera ministeriju ar laiku war isnahlt siupra
fadurschanahs; brihwprahtigee peekerahs pee tahs

zeribas, ka Selmera ministerija drihs attahp-
tees; tomehr daschas tureenahs awises sino, ka
Selmera ministerija tagad ne domat nedomajot
attahptees. Lai gan minetahs partijas zeribas
nepeepildisees, ka ministerija attahpsees, tad to-
mehr faspreechanahs buhs deesgan schiwa un bes
fadurschanahs starp ministeriju un mineto par-
tiju nepaliks.

No Konstantinopeles teel kahdai Bihnes awisei
sinots par kahdu usbrukumu us paschu sultanu.
Waj kahds prahta fajuzis jeb politikas du-
luma peekritejs scho usbrukumu isdaris, tas
naw ihsti nosalamē, warubht tahlata ismekle-
schana schini leeta leelaku flaidrumu panahls.
Augscham mineta awise par scho usbrukumu pa-
sneeds schahdu sinu: Wina peekideenu sultans
gribeja iscet is fawas pils, ka winsch to is ne-
delas mehds darit, lai winsch waretu klast
buht pee deewakalposchanas tur tuwumā esofcha
basniza. Kad sultans ar faweem pawadoneem
tur dewahs, tad kahds saldats, kas tur us waktis
stahweja, fawu pihki greesa pret sultanu, it ta
kad winsch gribetu sultanu nodurt. Schini pa-
schā azumirli kahds no sultana pawadoneem
fahetra saldatam pee rokas un israhwa tam
pihki is rokas. Saldats tuhlt tika apzeetinats.
Schis saldats no dsimuma ir Arabetis, winsch
leedsahs, ka winsch gribejis sultanam durt, wi-
nam tikai ta newilot pihkis ar roku paschu-
zis. Tomehr pee klastahs ismekleschanas ir
israhdijses, ka saldats fawam pihkim aju spizi
jeb dselsi usskruhwajis, ko winam us waktis
stahwoscham newajadscha, tapeh; jadoma, ka winsch
tikai durfchanas dehl afu dseloni usskruhwajis;
turklast winsch ari fawadus wahrdus runajis
us faweem beedreem. Ta par premeheru winsch
weenam dewis fawu zigaru spizi, fajidams, ka
winsch is schihs spizes wairs nepihpajshot.
Schis atgadijums bailigo sultanu wehl jo bai-
ligaku padarijis.

Kā rokpelni war fawu dsihwi pahr- labot un naudn eekraht.

Kad drusku eeslatamees deenasneeku, alga-
dschu, fabriku-strahdneeku dsihwe tapat pilseht-
tos, ka ari us lauleem, tad gandrihs wisur eerau-
gam zihnischanos ar truhkumu. Kamehr rok-
pelnis spehka gaddes, wina dsihwe eet wehl pus-
lihds labi; jauns un spehzigs buhdams, winsch
kerahs wisuwairat pee gruhstakeem rokudarbeem,
kas atmet leelaku pelnu. Bet wezalam un
nespehzigalam tapuscham, kad familija wairo-
juschs un isdoschanas jaw otrit leelas, tad
rokpelnis nespeh; wairs gruhstalus darbus strah-
dat, ja eet pee weeglakeem, litri, sinams, atmet dauds
masaku deenas algu. Ta tad isdoschanahm wai-
rojotees, deenas alga masinajahs un lihds ar to
eesahlahs gruhsta zihnischanahs ar truhkumu no
wisahm pusehm. Pelna ir masaka, ar to ne-
war wairs, ka peenahlahs, feewu un behmus
apgahdat. Senal wareja pirkt spehzigu, we-
feligu baribu, tagad japeeteel ar koti plahnu,
daschureis pat famaitajuschos ehdeenu, japeeteel
ar par dauds knapu ruhmi jeb milku pagraba
dsihwofli. Tahds apstahlos rokpelna familija
azim redsot nowahrgst, wihra wesehiba — schis
weenigais strahdneeka kapitals, panihst. Tur-
klast wihrs nereti ranga fawas behdas apfli-
zinat stipros dschreendos un ta pamasam strahd-
neeka familija eewelkabs wisleelakais truhkums,
drihs pawehrsdamees par postu. Ka turpmal
eet strahdneeka nabaga behrneem, to newajadschs
dauds peeminet; jo redsam is deenas panihlu-
schus wahrgulischus pa eelahm un tirgeem ap-
lahrt blandamees un kahdu maises garofinu

mellejam. Waj te kahds brihnumis, ka behrni
tahda truhkumā buhdami, eemanahs wisaddes ne-
darbds? Te daschs gan laikam fajuzis: „Kas
zits pee strahdneeka listena wainigs, ka winsch
pats; waj spehka gaddes buhdams, newareja cetau-
pit labu naudas grafi, ar ko nebalta deena pa-
glahbtees.“ Taisniba gan, bet warubht mehds,
kas ta spreescham, paschi fawa jauniba ari ne-
zil ne-efam eetaupijusch; jo tahda, pa leelakai
dakai, ir zilweku daba, ka jauns buhdams gan
koti reti pahrdoma, ka wezumā waretu klastees;
tapeh; zilweks fawa jauniba wairat isfahschsch,
neta eetaupa. — Neween pee mums, bet wifa
pasaulē strahdneeku lahrtā zihnahs ar to paschu
eenaidneeku — truhkumu, tomehr daschas semes
strahdneeki ar fekmi aplawo scho fawu wispah-
rigo eenaidneeku.

Paklaufatees, us kahdu wischi Anglijas strahd-
neeki fawu stahwofli pahrlabojusch.

Rekur zitur pasaulē gan nebuhs til dauds
fabriku strahdneeku, amatneeku un rokpelnu, ka
Anglija. Angli it koti strahdiga tauta; tur
darbi ir ta eedaliti, ka itweens pehz fawa
spehka, pat behrns stahda un pelna naudn.
Ta Anglu rokpelni strahdaja deenahm un nal-
tim un tomehr newareja nabadsibu pahrwaret.
Un ka lai tur pahrwat? Darbu deweji malka
par darbu mas, deenischka pahrtika dahrga (un
ja lehta, tad nekam deriga), ta ka wifa deenas
alga ja-atdod par usturu preeksch sewis un fa-
milijas. Katris domaja un gudroja ka zauri
tikt, bet newareja it neta fadomat, fawas isdo-
schanas wehl wairat pamasinat, nebija eespeh-
jams, tamdehl, ka tahs jaw deesgan bija ap-
graitas; jo neweens talschu newar few til
dauds atraut, ka par nedetu waretu peetikt tikai
weenu reisu pa-ehdis. Reisu reisahm sapulze-
jahs strahdneeki un amatneeki, lai waretu pahr-
runat fawa stahwofli pahrlaboschanu, bet zil
ari nepahrrunaja, zil nepahrspreecha, nelas ne-
lihdscha. Reil (kahdi 35 gadi atpatal) fapul-
zejahs wehweri, kas ausch flanelu, un pahrru-
naja fawas wajadsibos. Gudroja, gudroja, bet
neta ne-igudroja. Te daschi wina pulka dewa
schahdu preekschlifumu: „Ko domajat, brahli,
wini teiza, „ka buhtu, kad mehds famestu masu
kapitalu preeksch muhsu kopigahm wajadsibahm?
Kad kapitals buhs famests, tad eetaisim fawu
bodi ar ehdamahm un zitahm wajadsigahm
prezhem, kuras buhs arween frischas, bet newis
eepuwuschas, kahdas mums daudsreis nahlahs
eepirkt zitās bodēs. Tahda eetaise mums atmetu
diwlahrtigu labumu, 1) prezi mehds dabusim
eepirkt arween frischu, nefsahotu, 2) no pahr-
dotawas atsilfees pelna mums wiseem par labu.“
Schim padomam wiffi peekrita. Lai waretu
famest kapitalu, wehweri nospreeda, ka katram
beedrim jadod is nedelas pa 2 penfi, muhsu
naudā 6 kap. Wiffi fmejhahs par wehwereem,
jo kahdu kapitalu wini gan wareja famest, kad
wifa beedriba jeb artels fastahweja tikai is kah-
deem 12 zilwekem, zil tahlu tad gan wareja
tikt, ar kahdu kapitalu? Sinams, leelu sumu
jaw newareja wis famest, tadehl ka truhkums
bija wisaplahrt, bet wehweri nepalika wis stah-
wot pee reis eesahla darba. Wini lahrtigi
dewa fawas malkaschanas un pehzat tahs pa-
wairoja. Gada laika jaw bija 30 beedru un
kapitals ap 170 rbl. leels. Nu wini eeritteja
fawu bodi, kura pahrdewa milus, sweestu, zu-
kuru, tabaku u. t. pr. Teeta gahja labi us
preekschu. Gadu pa gadam peebeedrojahs ar-
ween wairat beedru un, jo wairat beedru, jo
kapitals augtin auga. Beidsot beedribas kapi-
tals ta pee-auga, ka to gruhsti tizet; ko doma-

jeet, tagad wēfelus milienus apgrofa. Sep-
tiapadmit gadu laikā pēž beedribas dibina-
šanas kapitāls jāw bija wairojees 1533 rei-
ses. Tas buhtu tā: no 170 rubteem sa-anga
par 17 gadeem 260,610 rubl. Ar til leelu
kapitālu beedriba cetaifija dāschadas bodes, lā
galas bodes, kolonial-pretschu bodes, drehbu un
apawu magafinas; eerikteja sawas dšrnawās,
wehrtawās un zitas cetaifes. Prezes pahrdewa
netil ween beedreem, bet ari swescheem. Un lai
gan nepahrdewa lehtaki, lā zitas bodes, bet to
teesu prezēs bij arweenu frijchas, labas un tila
pahrdotas bes krahpschanas, tadeht pirzeji spee-
stin speedahs ap schim prezehm. Pahrdewa
koti dauds prezēs: par peemehru 1861. gadā
galas tila isdōts (5 bodes) ap 15,000 pudu.
Ar wahrdu fakot, beedriba koti usplauka. Ta-
pat ir ziti strahdneeki fastahdija artelus jeb bee-
dribas un tahm weizahs tilpat brangi. Bee-
dribas sahka augt lā fehnes pēž leetus un ta-
gad winu Anglijā ir til dauds, lā zaur zaurim
nemot, starp 15 Angteem ir diwi, lās peeder
kopā beedribā. Sinama leeta, lā weenam ka-
rot pret stipraku eenaidneeku naw eespehjamš;
tapat weenam paschom zihnitees pret nabadsibu
ir par dauds grubti, bet kad fadodahs leelaks
pulkš kopā, tad weeglaki pahrwaret katru grub-
tumu, lai tas ari buhtu deesin zil leels.

Kad pee mums beedribu kapitāls eenes kahdu
pelnu, tad ta nahl tilai beedreem ween par labu,
bet Anglu wehweri darija zītadi: wini spreedā,
lā neween tee nef beedribai labumu, kuzi eedo-
damees par beedreem, dod preeksch tirgoschanahs
sinamo maksu, bet lā pelna nahl ari zaur teem,
kuzi tilai sawas wajadsibas eepehrl beedribas
tirgotawās; jo lā wehweri paschi apleezinajuschi,
tad zaur swescheem pirzejeem eenahlot beedribai
wairak pelnas nēka zaur beedreem. Jo wairak
un ahtrak prezēs teel pahrdotas, jo wairak reisu
kapitāls teel apgrofšs, jo leelaka eenahl pelna.
Par peem. pirzeji (wisi kopā) nonem par 1000
rubl. prezēs un kad kapitāls pee tam apgrofahs
diwi reisas par gadu, tad, ja us rubla rehšina
10 kap. pelnas, beedribai eenahls 200 rubl.
Bet kad nu pirzeji pehrl trihs reis wairak, jeb
kad pirzeju skaitlis trihsahrtigi wairojees, tad
kapitāls apgrofahs sehšas reisas par gadu un
eenes newis 200, bet 600 rubl. skaidras pelnas.
— un tad, jo wairak pirzeju, jo wairak reisu
kapitāls apgrofahs un jo leelaka eenahl pelna.

Jo eewehrojot, beedriba atšina, lā it nēka
newar paspehlet, bet til pelnit, kad kahdu datu
no pelnas atmet ari swescheem pirzejeem — ne-
beedreem; tadeht nospreeda tā darit, lai waretu
jo wairak sweschu pirzeju peewilkt. Pee pre-
tschu pahrdofchanas nebeedreem, teem katru reis
eedewa sħmite, us kuzas uskaltšs, par zil pre-
zēs nemts. Pēž trim mehnescheem, kad bee-
driba taifa aprehšinu un isdala beedreem pelnu,
tad ari sweschee pirzeji dabu sawa data pēž
sħmitēhm.

Sinams, nabags rokpelnis jāw newar leelus
eepirkumus taitit un ja winsch pēž katreem trim
mehnescheem sawu datu isnem, tad schis masš
eetaupijums ari tuhšit nemanot isect, bet ja tilai
pēž ilgaku laiku nem, tad eekrahjahs kahšs ma-
sums, ar ko truhkuma břihti paglahbtees.

Kahšs strahdneeks 10 gadus no weetas bij
sawas wajadsibas beedribas bodes pirzis un sħ-
mites pee few usglabajis. Ko domajet? Pēž
10 gadeem winsch dabuja kopā ar procentēhm
300 rubl. no beedribas ismaksatus. Tahšs nau-
das grašs nabaga strahdneekam bij tilpat lā
atrasšs; jo par prezi winsch nemas nebij wai-

raf maksajis lā zitas bodes un turklahst preze
bij arween laba bes willus.

Beedribu darišanas pahrwalda ustizami tau-
dis no paschu brahsteem; wiss noteel godigi bes
kahdas wiltibas. Sinams, tahdus laudis lā
Angli, newar wis til lehti peewilkt.

Ko domajat, mihlee rokpelni, fabriku strahd-
neeki u. z. muhsu Baltijas pilsehtās? waj ne-
waretu ir Juhs pēž Anglu preekschšhmes sawu
stahwolli drusku pahrlabot? Leeta naw nemas
til mahššliga, to usahkt un iswest Jums nemas
nebuhs grubtaki, lā Angteem.

Kapitālu preeksch tirgoschanas tapat war sa-
kraht, lā to darija Anglu wehweri. Lai gan
rokpelnis ir nabaga wihrs, tomehr par nedetu
10 kapeikas kasē nomakfat, il katris warehs.
Kad 100 wihru fadodahs kopā, tad jāw gada
laikā fanahls 510 rubl. un ar to jāw warehs
sawu bodi atwehrt. Newajag peemiršt, lā Anglu
wehweri atwehra sawu bodi tilai ar 170 rubl.
un tomehr nekrita wis zauri. Pelnu no tirgo-
tawas eesahkumā wehl newajadsetu starp bee-
dreem isbalit, bet list pee kapitāla, lai tas kreetni
pee-aug, tad leeta ees sehšmigi us preekschu.
Gepirššana sawā bode notiks bes krahpschanas,
bes prezēs falschofchanas un beidsot eekrahsees
labs grašs naudas.

Sinams, lā us reisi newarehs til dauds ween-
prahtiga wihru kopā fadabut. Bet par to
nefas, fadodatees kopā 10—15 zilweku, gan
ziti peebeedrofees wehłaki, gluschi tapat, lā to
darija Anglu wehweri.

Tā tad ar Deewa palihgu, brahti, keratees
nopectni pee leetas. Sadodatees weenprahtiga
kopā, jametat kapitālu, redsefat paschi, lā dar-
bam buhs swehtiga sehme! G. P.

Peesihm.: Ari zitu latwistlu laikraštū redakcijas laipni
lūdzsu, scho raksteenu usnemt sawās lapās. G. P.

Par apdroščinaschanos.

Pēž „Rosšijas“ agenta Wittandta preekschnešuma Rīgas
Latw. beedribas jautajumu isstahdroščanas wakarā 22.
oktobra 1882.

(Stat. Nr. 44. Beigums.)

Bet lā tad nu stahw pee mums ar apdro-
ščinaschanos, ar scho tautas šaimneezibas seedu
un mehrauklu? Ja-atbild, lā apdroščinascha-
nāhs pret uguns skahdi zaur winas deriguma
atšihššanu, pa datai ari zaur peespeeschānu ir
lā wajaga deesgan plaschi isplatijusees un stipri
eefalnojusees. Bet ja gribetu mehrit muhsu
tautas šaimneezibas atšihstibu ar dšhwibas ap-
droščinaschanas mehrauklu, tad atrastu, lā wehl
gandrihs nēka naw ko mehrit. Pahrlēzināts,
Latweeschu publika scho eewehrojamo kulturalas
eestahdi atstahjusti lihds schim ne-iseetotu weenigi
tapehž, lā to wehl mas pasina, domaju esam
derigu, lā pahr winu kahdus wahrduš it se-
wischki peemini.

Wispirms ja-atbild us jautajumu, lās tad
ihsti ir dšhwibas apdroščinaschana? Dšhw-
bas apdroščinaschana ir lihgums, sehgtš us
nahwes gadijumu, zaur kuru kahda dšhwibas
apdroščinaschanas beedriba pret noliktu ween-
weenreistgu, waj ari lihds nahwei il gadus mak-
sajamu gada-maksu usnemahs pēž apdroščinatā
nahwes ismaksat tam, lam apdroščinatajš to
nowehlejšs, sinamu kapitālu.

Drekrahrt buhtu ja-atbild us jautajumu, kapehž
ihsti wajadsigs dšhwibu apdroščinat? Waj
dšhwibas apdroščinaschana wajadsiga un deriga,
us to par pirmo atbildi peesaulschu jāw pee-
mineto Roschera spreedumu pahr apdroščina-
schanos wispah, lā us daudseem isdalita skahde
latram weegli panesama un lā domajams, teel
septa ne zaur ihpashuma pamatu postiššanu,

bet zaur aistaupinata no patehrejama eenahkuma.
Atšinuschki scha teikuma pateesibu, skaidri no-
skahrtisim, lā dšhwibas apdroščinaschana ir
kreetns tautas šaimneezibas lihdslektis, sakraht
un aistaupit leelaku kapitālu. Tā tad dšhw-
bas apdroščinaschanas derigums pee kapitāla
krahpschanas pastahw eelšch tam, lā tē teel ka-
pitāli sakrahti no aistaupijumeem is patehrejama
eenahkuma t. i., ziteem wahrdeem, lā apdroščina-
natajš teel pajsubināts un sawā sinā peespeeshe
no sawa patehrejama eenahkuma ko kraht. Bee-
speeschana ir tahda, lā neweens, lās reis buhs
eedewees apdroščinaschanas beedribā, labprahrt
negribehs saudet sawas eemakfas, bet zihstisees
taupit un maksat tahlak, lihds kapitāls nahls
ismaksajams. Zaur scho peespeeschānu ir se-
wischki dšhwibas apdroščinaschanas beedribas
isšahkrahš no krahpschanas lahdehm, kuzahm naw
lihdslekta, peespeest pee pastahwigas krahpschanas.
Un lā dšhwibas apdroščinaschana nosħmie il
ihpashki kapitāla krahpschānu, tam newajaga nehahdu
mekletu peerahdijumu, jo us nahwes gadijumu
apdroščinatšs kapitāls il reises nahl ismaksajams,
lā tas par peemehru pee apdroščinaschanahs
pret uguns nelaimēhm wis naw. Jo lā katram
zilwekam reis jamiršt, pahr to neweens nehahdu-
bisees. OTRAS atbildes weetā jautaju wisus tos,
lās schaubigi pahr dšhwibas apdroščinaschanas
wajadsibu, waj wini ari ir apdomajuschki, lā
winu dšhwiba ari ko wehrtš? Man sehket,
lā katris pee-audšis wefals zilweks representi
sinamu kapitālu, kuzā leelums buhtu nosweramš
pēž wina augteem, t. i. ziteem wahrdeem, pēž
tam, zil tahds zilweks spēh pelnit. Ja nu
muhsu laikšs wairš neweens nehahduhahs, lā ir
derigi apdroščinat sawu mantu pret uguns ne-
laimi, lās tatschu ir neparedsama, zil wairak tad
naw latram jasteidsahs apdroščinat sawu dšhw-
wibu pret droščki paredsamo nahwi?

Bet wisšiprakee runataji par dšhwibas ap-
droščinaschanas wajadsibu buhs atraitnes un
bahriini, lam nehsehliga nahwe nelaiškā nolaupi-
justi gahneeku. Mihla loulata drauga un tebwa
gan jāw neweens wairš wineem newar aidot,
bet zaur dšhwibas apdroščinaschānu tomehr war
tilt gahwats, lā wini lihds ar firdsehsteem un
behdahm nepalika ar trubzibā, pat isdeenishlas
maises ruises. Zil beeschki neredsam schahdu ne-
laimigu palakpalizeju behdas, un tapehž neweens
šaimes sehws, lam naw peetezegas mantibas, loi
nekawetos, apdroščinadams sawu dšhwibu, ap-
droščinect ari sawu mihko peederigo nahlotni!

Tresahkahrt ir ja-atbild us jautajumu, waj
dšhwibas apdroščinaschanas beedribas ir deri-
gas kapitāla krahpschanas un noguldischanas ee-
stahdas? Schahdi dšhd daudskahrt jautajam,
it ihpashki tahdus, lās paschi gluschi labi reh-
šinataji un lās pee tam mehds il katru reis pee-
minet, lā apdroščinaschanas beedr. nemot par
dauds leelu pelnu un lā tapehž patš warot no
beedribas prasamas prehmijas pee malas lihdamš
wairak eekraht. Naw ko schahbitees, lā dšhw-
wibas apdr. beedribas, tapat lā il katris, gib
pelnit un neweens prahtigos zilweks winahm ne-
leegs peenahzigu pelnas teesu. Buhtu tilai tad
ja-atbild us tam, waj winas nem teescham pah-
leeku pelnu. Atbildes weetā šalihdsinajim winas
ar krahpschanas kasehm, nendami par peemehru
diwus wihrus no 30 gadeem, lās katris gib
sawai familijai atstahkt kapitālu no 1000 rubl.
pee tam maksadami, weens apdr. beedr., otes
krahpschanas kase. Makjatajam pee apdr. beedr.
jamakfa par 1000 rubl. il gadus 21 rubl. 40
kap. un zaur schahdu pat til weenreistgu eemakfu
apdroščinatajam tā teesiba, dabut pēž miršcha-

nas jaw pirmā gadā apdrošināto summu no 1000 rbl., turpretim maksājās krāšņānās lahdē tapat il gadus 21 rbl. 40 kop. maksādamā ar procentu procentiem buhs faktārijis krāšņānās lahdē 1000 rublūs ja veškinam par 3 1/2%, zil pa leelakai daka mehds maksat krāšņ. lahdēs, tilai 28 gaddōs, ja pa 4%, 26 gaddōs, ja pa 5%, 24 gaddōs, un ja pat pat par 10%, tad ari tilai 18 gaddōs. Ja nu ari peenemum, ka maksājās ari krāšņ. lahdē buhs zibrigs, tad tomehr flaidri redsams, ka winafch wahji apdrošinājis fawejō nablotni jo ja winam gaditōs agri mirt, tad winafch atstahbu gluschi ne-cewehrojāmu krāšņumu. Tapat uereti dšird preti runajam dšihwibas apdr. beedribahm, ka eemaksātahs pnehmijas nesot par dauds masas prozentes un ka pnehmijas, atstah-tas paschā weifalā, auglojotees dauds wairaf. War jaw gan buht, ka wini ar fawu kapitālu war wairaf pelnit; bet atleek ko jautat waj fchi pelna ir paschawigi leelaka, jeb waj daschu gadu ari naw pametuma un waj pelna teefcham teef nolikta pee masas, jeb warbuht peeflaitita pee watehrejameem cenahkumeem.

Beidsot warbuht daschs wehl jautatu, zil tabhu dšihw. apdr. beedribas ir atrabuschas peekritejus pee atihstihahm tantahm. Us to par atbildi, ka 1880. jahkotees bij apdrošinājuschees us nahwes gadijumu: Anglijā 1,044,25 zilweki par kapitālu no 8,300,000,000 markahm, tas ir lahdem 4000 milj. rubtu; Seemel-Amerikā, Nu-Jorkas walsti atkautās beedribās 595,486 zilweki par kapitālu no 5,759,844,660 markahm (2800 milj. rubtu); Bahzu walsti 596,979 zilw. par 2,031,962,634 markahm (ap 1000 milj. rubtu); Franziā 193,673 zilweki par 1,564,045,600 markahm (ap 750 milj. rbl.); Dšihwibas apdr. beedribu bija Anglijā 108, Amerikā 31, Bahzu walsti 39 un Franziā 16.

Ja nu ari nenemam Angliju par preefch-sihmi, tapeh; ka winas beedribās ir apdroših-najuschī fawu dšihwibu dauds Ne-Angli, bet tilai Bahzu walsti, tad redsam no peemineteem flait-leem, ka no il 70 Bahzijas pawalsneekem, rehkinot Bahzija 42 miljonūs eedšihwotajūs, weens ir apdrošihajees par zaurmebra summu no 1700 rbl. un ja peh; fcha pascha mehra

buhtu dšihwibas apdrošihajehana isplahitijusees Latweefchu tautā, tad weenam miljonam Latwee-fchu wajadsetu buht apdrošihinata kapitāla par lahdem 24 milj. rbl., turpretim tagad labi ja simta daka no fchi kapitāla buhs apdrošihinata.

Domaju esot peerahdijis, ka dšihw. apdr. pati no fewis faprotama leeta katram, kas fawu dšihwibu flaita ko nelo wehrtu; bet par ne-at-bihdamu wajadsihu wina ir wifseem nebagateem, kas ziteem par apgahdneekem.

Tā peeminejis, kas dšihw. apdr. buhtu wis-pabrigi par labu peeminams, peefsaufschu ari winas firdigako pretineeku; un ko domajet, kas tas gan ir? Deefcham nebusheet gaidijuschī, ka ta ir feewa, kuzai pa leelu leelakai dakai par labu teef dšihwibas apdrošihajehanas lih-gumi flehgti. Neleegsim, ka fchai pretneezibai ir augsti tiklibas pamati, jo mihtojofchāi feewas firdi tas ir preti, dot atkaju us lihgumu, kura ispihdishanahs faistita pee til fahpiga gadijuma, kahds winai laulata drauga saudejums. Kura feewa gan gribehs dširdet, kur tad nu wehl eedo-matees, ka winas mihtajam wihrinam reis ja-mirft. Un kur tad nu wehl tahs bailes, ka winai kahdreis nepohmestu, wina ir spekulajuse us fawa wihra nahwi. — Nepeemirsim pee-minet, ka ari drufku mahutiziba tur starpā mai-fahs, jo dascha no muhsu kundsehm wehl stipri-tiz wezai parunai, "te wilku peemin, te wilks flahst." Bet pasaulē walda prahts; fchis ir tas labalais draugs un palihgs, iswairotees no liktena wareneem trezeeneem; winam tad ari japadodahs tā firsnigas mihlestibas, ka mukstfas mahnutizibas aisspredumeem. Bahr wifahm lee-tahm pee schahdas padofchanas lai feewas wada peenahkumi pret behrneem, kuzas tahs, gahdnee-leem truhkstot, naw spehjneezes peenahzigi isau-dsinat. Un zil beechi gahdneeka aptruhst, to atkal peerahda statistika. Bahzu walsti bij 1871. gadā 6,902,512 prezetās un 1,713,480 atraitnes un atlaulatas feewas, lamehr wihri bij 6,867,949 prejeti un tilai 711,098 schkirti waj atlaulati. Tahstaki Bahzu walsts statistika no ta pascha gada apleezina, ka no pahral par 50 g. wezahm feewahm 1,726,816 bija pre-zetas un 1,302,664 atraitnes waj atlaulatas. Tā tad feewahm, kas safneeds 50 gadu, jabai-

dahs, ka gandreihš laitra otra pahredshwos fawu wihru.

Lai tad nu ikweens gahda, ka waretu ar mee-rtigu strdi fazit, "lai nu nahf, kas nahfdams, lai Deews dara, ko daridams," un lai newee-nam ne-usnahktu reis schehlabas, ka bijis kuhtris ihstā laika apdrošihinatees.

Deewafalpošana Rig. bair.

Swehteen, 7. nowembr.

Dehlaba basnizā:	Spreidiks pulsten	10 mahj.	Hofst.
	"	12 igaun.	Hind.
Petera basnizā:	"	10 mahj.	Lutens.
	"	6 mahj.	Boelchau.
Domes basnizā:	"	10 sup.	Jensfch.
	"	2 mahj.	Werbatus.
Jahnu basnizā:	"	9 l. m.	Wegrich.
	"	2 l. m.	Walter.
Gertrudes basnizā:	"	10 w. m.	Hilde.
Jefus basnizā:	"	9 l. m.	Hafen.
	"	2 w. m.	Bergmann.
Maretinu basnizā:	"	10 l. m.	Stoll.

Raudas-papiru jena.

Rigā, 4. nowembr 1882.

Papiri	prafija.	malfaja.
Bussimperts gabalā	8,24 r	8,26 r.
5 proz. bankbiletu 1. islad.	95	94 1/2
5 " " 4. " "	90 1/2	90 1/2
5 proz. infriju. 5. aisu.	92 1/2	91 1/2
5 " " presmiju biletēs 1. emis.	212 1/2	211 1/2
5 " " " 2. " "	204 1/2	203 1/2
5 " " konf. 1871. g. aisu.	130 1/2	130 1/2
Peterb. 5 proz. pilsf. oblig.	87 1/2 r.	87 1/2 r.
Kreewu sem. kred. 5% lihlu-sihm.	136 1/2	130
Charlowas semst. 6 proz. lihlu-sihm.	—	94 1/2
Rigas kom. bank. afj.	253	—
Leel. Kreew. dšelsz. afj.	—	—
Din.-Wit. dšelsz. afj.	162	—
Warsch.-Teresp. dšelsz. afj.	131	130

Tirgus finans.

Malfā par	pūru		pūru		pūru		muju	
	rbl.	kop.	rbl.	kop.	rbl.	kop.	rbl.	kop.
Kubsu	—	—	—	98	—	—	—	—
Preeschu	—	—	—	90	—	—	—	—
Rusu	—	—	—	76	—	—	—	—
Linfedklas	—	—	—	—	—	—	8	40
Kariupelu	1	10	—	—	—	—	—	—
Sweesta	—	—	—	7	60	—	—	—
Labu silku	—	—	—	—	—	—	27	—
Prastu silku	—	—	—	—	—	—	9	—
Rupjas fahls.	—	—	—	55	—	—	—	—
Smallas fahls.	—	—	—	50	—	—	—	—
Stangu dšels	—	—	2	20	—	—	—	—
Reipu dšels	—	—	—	2	40	—	—	—
Lapu tabatu	—	—	—	3	40	—	—	—

Lihds 4. nowemb. atrahlfuschī 2471 kugi; aishghj. 2425 kugi.

Atbildofchais redaktors: Ernst Plate.

Sludinājumi.

Singera original schujamas maschinas

fawa loti teizama beriguma peh; fposchi peerahdijuschahs zaur to, ka winas pagahjuschā gadā ween

wairaf nefa pus miljons,

t. i. 561,306, tapuschās pahrdotas, kas istaifa wairaf ne tā trescho datu no wifas schujamo maschinu produhizijas pasaulē. — Maschinu labums un darbiba, wina praktiska eetaise, zaur luru paschawigi top pahelabotas, fahneeguschī fcho teizamo panahumu, un Singera original maschinas tilpat mahjuribai, ka ari wifseem amatneezibas noluhseem padarijuschī par patihstamahm schujamahm maschinahm pasaulē. Winas tagad pahrdot ar

jaunisdomeem minameem itahweem,

kurzem preti wifseem ziteem itahweem, kas pa leelakai dakai jaw peh; ihfa laika mehds eet fmagi ruhloami, ir tas cewehrojamais labums, ka nefad ne-ibilst, paschawigi eet klusu un strahda til weegli, ka ari nespehzigas waj we-zafas perfonas tos war leetat hef fewischseem puhlineem.

Ihtas tikai tad, kad maschinahm us roishlas un shahwā atredahs blatus shahwofchā fabrikas itime; winas sem pilnigas apgalwibas pahrdot par fabrikas jenahm un pret 1 rbl. nedelas nomahju.

G. Neidlinger, Rigā, Aleksandra bulwari 1.

Dahmu-paletos

ij lihriwilnainahm brahnahm, if gludena dubultstosa no 10 lihds 20 rubl., " mustureta " 15 " 30 " watecretus ripfa-paletos " 15 " 30 "

fehnu-appehrbus, fehnu un meitenu paletos,

preefch wejuma no 3 lihds 16 gabeem no 5 lihds 15 rbl. peedahwā wisleelakā iswehft

J. Hollānder,

Kalku-eelā Nr. 17, pa 1 trepi augshā. Wifadi apstallejumi top wisihfakā laika is-bariti.

Kahda daka atliktn paletu top pa pus jenas pahrdoti.

Sixa Dahmahm.

Kleites top peh; wisjannaleem jahontem no 2 r. 50 kop. fahlot, tā ari fahloti, paletos no 3 rbl. fahlot taititi Swarow-eelā Nr. 38. Turpat ari jaunās meitenu no lauleem, kas gribehu stroderefchānu eemahzitees, atrod tosti un dšihmofli pa 10 rbl. par mehnesi.

Mehbeles

10 wifabas fortes if pascha fabrikas, loti labi tai-stas, top pahrdotas lehtaki nefa u; krahmu-tirgus jaunajā mehbehu-magasinē Gelfch-Rigā, Karku-eelā Nr. 5, pretim Tuluma bahnuhsham.

A frogs

un 1 leela restorazijas rnhme ir no jauna gada fahlot isrentejama Martensmaifschā u; Peterburgas fahofejās pee 9. wehtes.

Wasafa muischa.

10 wehtes no Reepajas, lahdas dšelszela stan-zijas tuwumā, ir isrentejama. Klahrasas finans u; Dširnawu-dambja Nr. 25, Blauna namā, pa 1 tr. augshā, durwis pa kreisi, 2 tr. augstu.

Ihsti labs feens

ir par mehrenu zenu pahrdobams u; Wasf. lee-lahs eelas Nr. 85. Japeeprafā bode.

3 rbl. fdr. pateizibas-algas top tam peefoliti, kas waretu pasinot, kur tagad ustrahs 60 gadu wejais isdeenejuschais fedleneeks **Konrads Jakobs Petersons,** jo winam ir labdas swarigas. familijas-buhfchanas japeeteizjais. Klachtalas sinas „Bals“ redahija.

Palihga-stolotajs teel melleis preefsch **Wangaschu stolas.** Peeteitrees war pee stolotaja **J. Ganguns,** Wangasch pr. Segewold.

Feldschers Mazinters dshwo tagad Gelfsch-Riga Kahriu- un Kehnin- celu stuhri Nr. 45.

Tagad es dshwoju **masaja Kaleju-eela Nr. 16,** pa 1 trepi augschā.

J. Pehlfchen, hofgerichtetes adwokat. 1

N. Kymmel'a apgabdeenā Riga patlaban isnahza **W a d o n i s**

Kreewu walodas mahziba preefsch eefabzejem, faralkstijis

J. Haenfelts, Latweeschu stolabm eegrosstijis

A. Tulliso, Drustr draufses stolotajs.

Waska eefests 40 kap. fudr.

Schis stolu-grahmatas **Wahzu** isdeiwums ewests dands skolās un mas gabds peedshwoits trihs jaunus un leelus isdeiwums.

Waischkalna, 17 werstes no Behsim, ir pahrnodama

papihen fabrika

(papihen taisichanas dshrnawas), dshenama ar uhdeni, 19 pehdu kritums, libds ar 15 puhra-weetahm labas aromas semes, ar riju, 2 leelem schkubneem un stalleem. Turpat war eetaist wehptuwi, aushanas un balinaschanas eetaist ar mas libdselkeem. Klachtalas sinas turpat, jeb Riga Ernst Plates tga dru-katonā pee Petera basnijas.

Preefsch strahdneeks ar labahm leezibahm, kurfch ari, ja wajadfigs, prot fainneezi bu wadit, top melleis no barona **Rutlar,** Hogenijes muischā pee Wentes stan-zijas us Leepajas dshelshjeta.

Behnu kreife ir pahrnodamas jeb isfrentejamas **uhdena dshrnawas.**

Klachtalas sinas zaur rakstu jeb wahrdcem dabujamas pee

A. un W. Wetterich, Riga, apteeku preefschu bode pee Petera basn.

Chrgeles

ar 3 reg. atkal pahrnodamas **Jeswaines dr.** (adr. pr. Wenden), pee gruntneela, ehrgelu buh-wetaja **Stahmeru Zehaba.** 1

Weenas fihgel- un weenas

tafel-flawceeres 2

no Majera taisitas, ir lesti pahrnodamas jeb isfrentejamas. Klachtalas sinas leelaja **Jubermanu-eela Nr. 53,** pee muiskera **Gehhardta.**

Laudas-skapji

pee **Lühr** un **beedris,** fenal **Lühr** u. **Zimmerthal,** Riga, leela **Smilshu-eela Nr. 7.**

Logu-stiflu

pahrnodchana wisadbs leelumds **if „Karlsbitte“**

glahschu-fabrikas pee **Wentspils,** pee

C. G. Mahlera atraitn.

Marstal-eela Nr. 8.

A. Th. Thiefs'a

Anglu

magasine,

wiswezakais

tehranda- un dshelsspretschu - krahjums **Riga,** dibinats **1810,**

peedahwa wisleelata krahjuma

musikaliskus instrumentus,

wisoles no 3 rbl. fahlot, wiolas, schelos un bases, slehtas no 3 rbl. fahlot, Klarinetes, pikolos,

wisus rihkus preefsch puhfchanas,

ta: **Fornetus, trompetes, waldhornus, mednceku-ragus, alta-ragus, tubas, pasta-ragus** u. t. pr., **bungas un paukas** (fawabas bungas), it ihpaschi wisus instrumentus, kas ir preefsch pilniga musilas-tora wajadfigi.

Musikalisku instrumentu dalas.

Schis krahjums fatura wisas dakas, kas pee musikaliskeem instrumenteem ir wajadfigas.

Harmonikas.

Lühr un **beedris,**

fenal **Lühr** un **Zimmerthal,** Riga, leela **Smilshu-eela Nr. 7,**

tirgo jaw **16 gadus** ar schujamahm maschinahm, pasihst smalki latera sistemu un apstelle tabis if wisflawenakahm fabrikahm pasawile. Mehs peedahwajam ta ihsti teizamas preefsch **ffrodercem: Nhenania, Badenia, Uniwersal A & B,** wis ar wis-

jaunakeem pahrلابojumeem, ta: **patent-paschspoletaju,** ritena isfshchana un sweramo-labju. — Tad wehl preefsch familiju-wajadfibas: **Singera, Wheelera un Wilsona, Saksonia, Saksonia Regia, Jdelitas** u. t. pr., tapat ari ar wisjaunakeem pahrلابojumeem, ta: **patent-paschspoletaju** pawedeena isfshleju, pawedeena-nogreeseju un paschshiftrisdamu schiberplati.

Wislehtakas zenas. Wilniaga apgalwofchana. Zenu-rabditajs ar bildehm bes makfas.

!! Behsis!!

pee „**melna gailo,**“ pretim kluba mahjai pee tirgus platscha (libdsas **Bernewija** bodei) war dabut pa mehrenahm zenahm wisadas, pee fainneezi bas wajadfigahs **prezes** ta: **ahdas, silkes, fahli, zuturu, seepes, petroleumu, wilnu, rangu, pehrtwes** u. t. pr. 1

pee „Laiwas.“

Behsis, leela eela, libdsas kluba mahjai. Zeen publikat pasinuju, ta jawu **materialu** un **pehruw-bodi** pawairojis esmu un pahr-bodu ari dashchadas **wodes-prezes,** ta: **cubeo, schleifes, puku-sarns, schirzes, schlipfes, krahgas** u. t. pr. Us godeem isibreju traukus, naschus un gafeles. Lubbju eewehrot schilti us loga slehga ar usrakstu „**pee Laiwas.**“ Ar augstzeenichanuu **W. Seebode.**

Behsis.

Wans trakteris pee feena-tirgus ir no jaun-gada fahlot isfshrejas. **Dugo Peterfon.**

pee 5000 rbl. eemalkas aizsetofchanas deht ir pahrnodama

m a h j a libds ar **cedrantichanas-weetn** un **dshgreenu-pahrdotawu** Peterb. Ahr-Riga **Kalku-eela.** Klachtalas sinas pee **Löfer** tga **Pastes-eela Nr. 2**

Kauna teatris

14. nowembri 1882 un pehz tam **w e e s i g s w a p a r s.**

Sahkums plst. 1/5 p. p. pee labas musikas. **Schikotasi.**

Rigas Lattw. beedriba.

Esfdeem, 13. nowembri 1882:

Masku - balle.

Cefahkums plst. 9 wal., beigas plst. 4 rihla. Nama ruhmes slehgs plst. 5 rihla. Waska: beedreem un dabmahm a 75 kap. fwehdeem, neridseeneem a 125 kap., galterije a 30 kap. **Kahrtibas komitia.**

Beribas beedriba.

Swehtdeem, 7. nowembri 1882, tiks isfshlela **bahrn kafei par labu**

Mahrtixu balle.

Cefahkums plst. 7 walarā, beigas plst. 3 rihla. Waska: beedreem 30 un 20 kap., nebeedreem 40 un 30 kap. Us laipnu peedalischanos eluhst **Preefschneeziba.**

Limbaschu

wils walstis stolotajam nakti no 1. us 2. now. sch. g. if stalla **iffagta fartana lehwe.** Esimes: Us kreifa gurta, netahlu no ahes waji balis plehtis, balis pusmehnes peere; **katram** fwehdeemkam tosch un **laitinata** fper. **Cejuhata** wejds, **saids** balisfshpainsds, **spahrnainsds** dshel-afes wahgds. **Wif** rati neweenadi; **went** palakrats ar itin refnu rumbu, **otrs** ar **dauh** teewalu. **Ufrahditajs** dabu **20 rbl. pateiz-** **bas-algas** no **augshmineta** stolotaja.

G. Schönfeldta tehranda- un fihlu-pretschu pahrdotawa **Sinder-eela Nr. 12,** leelumā

peedahwa zaur scho tauzineetu kungeem wislabakhs **Anglu** lahptas, mehslu-dalshas, ferna-dalshas, tad wehl wislabatos

Anglu amatneeku-rihkus preefsch **ffrodercem,** turpneekem, galdneekem, namdareem (zimermanee, dreiwaneem, muhrneekem un aifshedsneekem. Tad wehl: **retwolwers, pistoles, flintes** un **wajadfigahs patronas,** ta ari leela iswehle wisoles un **harmonikas** pa **lehtahm zenahm.**

Louis Lundmann un **beedra** **wihnu-pograbs** **Kalku- un Wall-eelu stuhri Nr. 2,** peedahwa wisas fortes **ahrsemes** un **eeshsemes** wihnuš

pa lehtahm zenahm, ta ari **limonades** un **seltera uhdeni** pa **fabrikas** zenahm. **Atkalspahrdeweji** dabu **pelnas-teefu** lehtaki.

Nogulditawas atrodahs:

- Zelgowā** pee **J. A. Klein** tga,
- Leepaja** „**H. Kurschewitz** tga,
- Lehrpatā** „**A. W. Masin** tga,
- Kehwelē** „**W. Demin** tga.